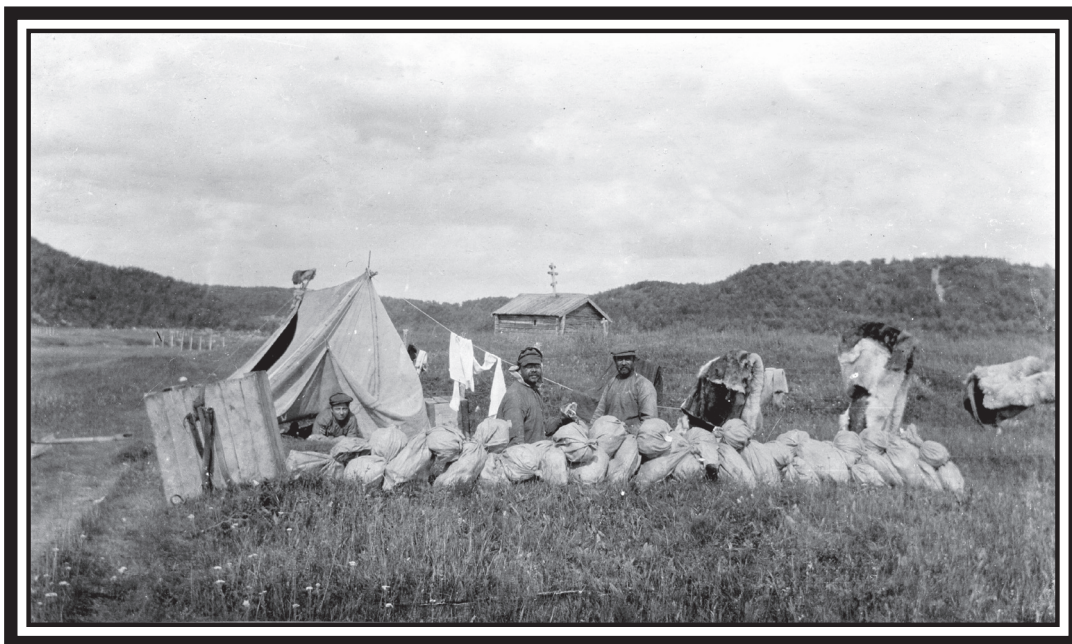

GJENBEGRAVELSE I NEIDEN

25. SEPTEMBER 2011

AV LEVNINGER
ETTER SKOLTESAMER

FJERNET FRA GRAVPLASSEN
VED ST.GEORGS KAPELL I 1915

Situasjonsbilde fra 1915 som viser arbeidsgjengen med oppgravde levninger (pakket i sekker) og st. Georgs kapell i bakgrunnen.

FORSKNINGSINSTITUSJONER HAR I MANGE hundre år samlet inn menneskelig skjelettmateriale fordi det kunne gi informasjon om menneskets utvikling. Omkring 1910 ønsket daværende professor i anatomi ved Universitetet i Oslo, Kristian Emil Schreiner å samle inn skjeletter av samer for å kunne sammenligne disse skjelettene med skjeletter fra andre folkegrupper. Han fikk tillatelse fra sitt departement til å gjennomføre oppgraving av skjeletter i Finnmark. I 1915 gjennomførte han gjennom sin assistent Brun oppgraving av skjeletter i Neiden. I alt 94 skjeletter ble gravd opp og sendt til Anatomisk institutt ved Universitetet i Oslo. Brun møtte atskillig motstand i lokalmiljøet i forbindelse med oppgravingen, og oppgravingen har siden i den skoltlesamiske befolkningen vært følt som en alvorlig feilhandling.

Skjelettene fra Neiden ble ved Anatomisk institutt innført som en del av det som senere har fått navnet de "Schreinerske samlinger". Denne samlingen omfatter i dag knapt 1000 komplette skjeletter eller deler av skjeletter.

Schreiner selv gjennomførte bare i moderat omfang forskning på materialet fra Neiden, heller ikke andre forskere har utnyttet materialet i særlig grad. I vår tid vil særlig arvematerial- og isotopstudier kunne være av interesse. Studier av isotoper vil kunne gi informasjon blant annet om kosthold. Studier av selve skjelettene vil kunne gi informasjon om sykdom og skader.

Fordi den skoltlesamiske, ortodokse kirkeforening/menighet ved St. Georgs kapell i Neiden stadig følte at den urett som den oppfattet at var blitt gjort i 1915, burde rettes opp gjennom en gjenbegravning, ba menigheten Den norske kirke (DNK) om støtte til en henvendelse om dette til Universitetet i Oslo. DNK støttet initiativet og sendte henvendelsen med sin støtte til Universitetet i Oslo. I et samarbeid mellom Sametinget, Den ortodokse kirke i Norge og Universitetet i Oslo ble saken belyst med konklusjon om at gjenbegravning burde finne sted. Det har så blitt gjennomført et betydelig arbeid særlig fra Sametingets side for å tilrettelegge området nær kapellet i Neiden for gjenbegravning og som kulturhistorisk område. En særlig bevilgning fra myndighetene muliggjorde herunder hjemkjøp av området. Etter undersøkelser av grunnen fant man fram til et område hvor det overveiende sannsynlig ikke finnes gamle graver og hvor da gjenbegravning kan gjennomføres. Det er utarbeidet en områdeplan som er godkjent av myndighetene og sommeren 2011 ble de nødvendige arbeider på området gjennomført.

Søndag 25. september 2011 vil det bli en verdslig og kirkelig seremoni i nærvær av bl.a. sametingspresident, statsråd og rektorat ved Universitetet i Oslo. Selve gjenbegravningen vil gjennomføres av Den ortodokse kirke.

*Prof. dr. emeritus Gunnar Nicolaysen
Medisinsk Fakultet, UiO*

PROGRAM FOR GJENBEGRAVELSE I NEIDEN 25. SEPTEMBER:

På morgenen/formiddagen plasseres 91 av kistene i gravhaugen.
Dette gjøres med hjelp fra skoltesamer i Neiden.

Kl. 14:00 Neiden hotell

Ordfører i Sør-Varanger kommune Linda Beate Randal ønsker velkommen
Fader Johannes (på vegne av Kirkeforeningen i Neiden og arbeidsgruppen)
gir en kort innføring i bakgrunnen for begivenheten.

Taler:

Sametingspresident Egil Olli

Statsråd Rigmor Aasrud

Biskopen i Nord-Hålogaland, Per Oskar Kjølaas (ev. v. repr.)

Viserektor ved UiO Ragnhild Hennum

Viserektor Ragnhild Hennum og professor Gunnar Nicolaysen
overrekker tre kister til tre skoltesamiske representanter.

Prosesjon fra hotellet til graven hvor kistene plasseres.

Oiva Jarva taler / koret synger en sang..

Ved graven forrettes en PARASTOS (minnegudstjeneste) på skoltesamisk, norsk, kirkeslavisk (”russisk”) og finsk. Et lite hefte deles ut i forkant så deltakerne kan følge med i de viktigste momentene. Erkebiskop Gabriel fra Paris leder seremonien sammen med metropolitte Panteleimon fra Oulu og biskop Simon fra Murmansk. Det gis mulighet for å tenne vokslys ved gravene.

Forsamlingen går tilbake til hotellet, hvor det blir enkel bevertning, korte hilsener, en liten korkonsert av ”Pielaveden Mieskvartetti Brihat” v/ f. Olli Matsi, leudd v/ Jaakko Gauriloff og mulighet for å bese en liten utstilling av skoltesamisk håndverk.

I forbindelse med arrangementet (kl. 12-13.30) blir det også anledning til å besøke St. Georgs kapell.

DEN ORTODOKSE KIRKE I NORGE ST. GEORGS KAPELL

www.ortodoks.com

fader.johannes@ortodoks.org

mob. 472 71 396

St. Georgs ortodokse kapell i Neiden er bygget i 1565 av helige Trifon som kom til området fra Novgorodtrakten som misjonær og munk. Han kristnet skoltene i området – de ble døpt i kulpen litt lenger oppe i elven. Han grunnla klosteret i Petsjenga, bygde kirken i Borisgleb og kapellet her i Neiden. St. Georgs kapell var det åndelige sentrum i Neiden-siidaen. Rundt kapellet ligger mange av skoltene begravet. I dag utgjør en liten gruppe skolter ”Den Ortodokse Kirkeforeningen ved St. Georgs kapell i Neiden”, som er en filial av Hl. Nikolai ortodokse menighet i Oslo. Hvert år forrettes det gudstjeneste her siste helgen i august, da inviteres også skolter fra Finland, samt deres presteskap, likeså fra Russland. I denne forbindelse er det også gjerne kor med fra Vadsø.

Forstander: arkimandritt Johannes Johansen,

Starosta: Oiva Jarva

Otto Borissen, telf 78 99 61 21

(for besøk i kapellet)

Часовня а честь велико-мученика Георгия в Нейдене построена в 1565 г. преподобным Трифоном, который приехал сюда от Новго-рода как проповедник и монах. Он крестил местных лопарей (сколты) здесь немножко выше в реке. Он основал Печеньг-ский Монастырь и построил церковь свв. Бориса и Глеба кроме часовню в Нейдене. Часовня св. Георгия был духовным центром для жителей в Нейдене. Вокруг часовни похоро-нены многие сколты. Теперь составляет маленькая группа сколтов Общиной св. Георгия в Нейдене, которая является часть прихода св. Николая в г. Осло. Ежегодно совер-шается богослужение здесь последнее воскре-снье августа, тогда при-глашаются тоже сколты от Финляндии и России вместе с духовенством. В связи с этом участвует тоже норвежкий хор из Вадсэ.

Настоятель : архимандрит Иоанн,

Староста : Ойва Ярва

Отто Бориссен (для посещения часовни)

телф. 78 99 61 21

The chapel in honor of st. George in Neiden was builded in 1565 by st. Tryphon from Novgorod, who came here as missionary and monk. He converted the native skolts to orthodox Christianity, and they were baptized a little higher up in the river. He founded the monastery in Petchenga and builded the church in Borisgleb and the chapel here in Neiden. The chapel of st. George became the spiritual center for the “skolts” in Neiden. Around the chapel are a great number of graves. Today there is a little community of orthodox skolts around the chapel that is part of st. Nicholas orthodox parish with center in Oslo. Every year services are celebrated here the last weekend of august. Then orthodox skolts from Finland and Russia are invited together with their clergy. Then also a Norwegian choir from Vadsø usually take part in the celebration.

Rector: archimandrite Johannes Johansen

Starosta: Otto Borissen (for visit in the chapel)

telph. 78 99 61 96